

90 anys amb Francesc Torres Monsó

La inacabable festa

ANIVERSARI • Mitja dotzena d'exposicions celebren a Palafrugell, Salt, Girona, París i Barcelona els 90 anys de Torres Monsó **ORÍGENS** • La Fundació Pla i Can Mario ressegueixen la formació del seu procés creatiu

Eva Vázquez
PALAFRUGELL

“Parlava poc, vivia cap endins”, va escriure Josep Pla respecte del caràcter introvertit d'Aristides Maillol, l'escultor nord-català que sortia a passejar per la riera de Banyuls a omplir-se les butxaques de palets, aquestes pedres batudes pel vent i l'aigua que, a força de ser agredides, friccionades, rebotides d'un lloc a l'altre, acabaven prenent “formes d'una naturalitat prodigiosa” i que Maillol no podia resistir-se a anar acariciant amb la mà mentre caminava, com si entenes el tacte a serigual d'autèntic i humil amb el fang de les peces del seu taller. Francesc Torres Monsó (Girona, 7 de novembre de 1922) tenia vint anys quan va arribar-li a les mans un llibret sobre l'obra de Maillol publicat a l'Argentina el 1942, i va tractar-lo com si fos la seva pedra de riu, subratllant-ne frases com si en resseguís les porositats a les butxaques, afegint-hi anotacions al marge amb un llapis molt fi, per por d'alterar algun ordre molt fràgil. “Sempre parteixo d'una figura geomètrica—quadrat, rombe, triangle—perquè aquestes figures són les que millor s'aguanten en l'espai”, declarava en el text l'escultor rossellonès, i el jove gironí, que començava a esculpir les seves primeres peces dins una disciplina encara acadèmica, imperiosa-

ment ho subscribia amb un subratllat doble i impecuós. En canvi, allà on el crític assenyalava una certa deformació dels cossos en Maillol, l'aprenent s'atrevia a posar-ho en dubte amb un interrogant: i si en lloc de sentir-se torturada, la matèria així destruída assolia algun estat de perfeccionament?

Molts anys després, quan no devia ni recordar les marques que havia deixat en aquell llibre, va regalar-lo al seu veí, amic i “afillat”, el també escultor Pep Admetlla, que va guardar-lo a la seva biblioteca com un tresor al qual irre-

‘El regal ens el fa ell per acollir-nos al seu món’, diu Glòria Bosch

sistiblement allargava sempre la mà, “com un cec que a les palpentes busqués una energia amagada a l'interior”. Era, doncs, inevitable, que aquest llibre, on el jove Torres Monsó ja exposava unes intencions a les quals ha estat lleial tota la vida, acabés servint de punt de referència de les exposicions que el mateix Admetlla i la directora artística de la Fundació Vila Casas, Glòria Bosch, han estat preparant els últims tres anys per celebrar el norantè aniversari de l'artista gironí. [Presència publicarà una entrevista amb l'escultor el pròxim 4 de novembre.] No volen sentir a parlar ni d'antolò-

Paco Torres Monsó, aquesta setmana, amb una peça i un retrat seu de joventut al darrere ■ LLUÍS SERRAT

a d'en Paco

gica ni d'homenatge, potser perquè, com diu Ametlla, entre amics no els cal ni tan sols felicitar-se per l'aniversari. El regal, en realitat, l'ofrena ell, "per acollir-nos al seu món", afegeix Glòria Bosch, emocionada per la proximitat d'aquest escèptic gairebé sord i amb un ull cec, un Polifem tutelar, que l'escriptor Rafael Argullol, en el text que obre el catàleg de l'exposició de Can Mario, emparenta amb Brancusi, Henry Moore, Julio González o Chillida i qualifica la seva obra com "una de les aventures més audaces i creatives de l'escultura contemporània". Torres Monsó, que continua vivint discretament, quasi proletàriament, a la mateixa casa de Santa Eugènia de sempre, es posa les mans al cap. La seva divisa o ha estat altra que aquest "anar fent" tan de pagès, tan planià, que ha acabat servint de títol a l'exposició que s'inaugura avui a Can Mario (19.30 h), a partir d'una selecció de maquetes i peces de totes les èpoques —algunes d'inèdites, com la *Dona caminant* (1966) de la imatge superior—, així com el llarg i fructífer diàleg entre Pla, Maillol i ell mateix articula el muntatge que presenta, també avui (18.30 h), la Fundació Pla. La festa s'allargarà encara tot l'any vinent, sota els ulls afuats, perplexos, entenedruts, d'aquest home que també parla poc, viu cap endins. ■

Totes les cares del colós

Dues mirades a Maillol: Josep Pla i Torres Monsó

■ Fundació Pla de Palafrugell. Del 6 d'octubre al 26 de maig. Instal·lació que relliga l'obra dels tres artistes a partir de les seves reflexions.

Torres Monsó. Anar fent i prou

■ Can Mario de Palafrugell. Del 6 d'octubre al 26 de maig. Una trentena d'escultures, dibuixos, maquetes i instal·lacions, la majoria de la col·lecció del mateix autor i poc vistes, que revelen la coherència sostinguda del seu món.

El cartell com a fita i el llibre com a guia

■ Fundació Àtrium Artis i Biblioteca de la Coma Cros de Salt. De l'11 al 31 d'octubre. Mostra de cartells d'exposicions i d'una selecció dels llibres de la seva biblioteca personal.

Torres Monsó. Una illa habitada

■ Casa de Cultura de Girona. Del 26 d'octubre al 12 de desembre. Fotografies de Josep M. Oliveras basades en la plasticitat del mateix Torres Monsó amb textos de Lluís Muntada.

Anar fent... tots plegats: 90 anys de Torres Monsó

■ Caixaforum Girona. 16 de novembre. Taula rodona.

Torres Monsó. Anar fent i prou

■ Centre d'Estudis Catalans de la Universitat París-Sorbona. Del 22 de març al 19 d'abril del 2013. Adaptació de la mostra de Can Mario.

Torres Monsó. De Maillol a Lodge

■ Espai Balcó del Centre d'Art Santa Mònica de Barcelona. Del 4 al 13 d'abril del 2013. Relectura del procés creatiu de l'autor a la llum de l'escultor Aristides Maillol i l'escriptor David Lodge.

Torres Monsó. 90 anys

■ Monogràfic del número d'octubre de la revista *Bonart* dedicat a l'escultor.

Entrevista a Sies TV

■ El portal digital emet des d'avui una conversa amb l'artista.